

Til Miljøverndepartementet

13. september 2013

Høringsuttalelse til Tinglysningsloven - fra Geomatikkbedriftene

Miljøverndepartementet har sendt forslag til endringer i tinglysningsloven på alminnelig høring med høringsfrist 2013-09-16.

Innledning

Geomatikkbedriftene viser til brev av 2013-06-21 fra Miljøverndepartementet der forslag til endringer i tinglysningsloven er sendt på alminnelig høring.

Geomatikkbedriftene synes det er positivt at Miljøverndepartementet nå tydelig gir uttrykk for at formålet med lovendringen er å legge til rette for at aktører utenfor Statens kartverk kan drive verdiøkning på grunnboksdata, i egenskap av å være selvstendige behandlingsansvarlige i personopplysningslovens forstand.

Nærmere om hvorvidt det er behov for ny lovhjemmel

Grunnboken inneholder informasjon som er tinglyst.

Høringsnotatet tar utgangspunkt i personopplysningslovens krav til et behandlingsgrunnlag dersom aktører skal få tilgang til store mengder grunnboksdata. Videre legges det til grunn at det i dag ikke forefinnes noe slikt behandlingsgrunnlag i form av lovhjemmel som åpner for å avgi store mengder data fra Grunnboken. Det vises til at Justis- og beredskapsdepartementet har påpekt dette i en høringsuttalelse datert 2012-08-10.

Vi er litt overrasket over dette, da Norsk Eiendomsinformasjon AS helt siden ca. 1990 har hatt tilgang til en fullstendig kopi av grunnboksdatabasen. Denne tilgangen har selskapet hatt også i alle år etter at personopplysningsloven og dens krav til behandlingsgrunnlag trådte i kraft i 2001.

Vi tillater oss derfor å sette søkelys på om det virkelig er behov for en ny lovhjemmel for at aktører utenfor Staten skal få anledning til å behandle informasjon som er tinglyst. I denne forbindelse vil vi minne om at det var nettopp Justis- og beredskapsdepartementet som formelt sett foresto avgivelse av en løpende oppdatert kopi av grunnboksdatabasen til Norsk Eiendomsinformasjon AS i en drøy 20-års-periode fra ca. 1990. Så langt vi vet, skjedde dette uten at det forelå noen lovhjemmel for avgivelsen utover de lovreglene som forefinnes i dag på området.

Miljøverndepartementets forslag til lovtekst vil uansett innebære en tydeliggjøring, forutsatt at forskriftene som blir gitt i medhold av foreslått lovtekst virkelig gir aktørene et behandlingsgrunnlag. Det synes vi er positivt.

Hensynet til personvernet – forholdet til verdiskapning i privat sektor

De personopplysningene som forefinnes i Grunnboken er begrenset til tinglyste opplysninger. Dette er opplysninger som er innhentet med det formål at de skal være tilgjengelige for allmennheten. Det er derfor de er tinglyst – ref. også begrepet «tinglysing». Tinglyst informasjon står derfor i en særstilling ift. andre typer personopplysninger.

I denne sammenhengen vil vi vise til at personopplysningsloven § 6 uttrykkelig fastslår at personopplysningsloven ikke kan brukes til å begrense annen lovbestemt innsynsrett. Når det gjelder innsynsretten i tinglyst informasjon, så følger den av hele tinglysings funksjon. Faktisk er innsynsretten så selvfølgelig at det i juridisk litteratur er gjort et poeng av at innsynsretten ikke engang er uttrykt direkte i tinglysingsloven.

I personopplysningsloven § 30 er forøvrig tinglyste opplysninger unntatt fra de strengere krav til behandling som loven legger til grunn for annen informasjon inneholdende personopplysninger. Hovedregelen i § 29 er at personopplysninger ikke kan overføres til utlandet, men for tinglyst informasjon inneholdende personopplysninger gjelder ikke slike begrensninger.

Fra Geomatikkbedriftenes ståsted er det viktig at ikke personvern hensyn blir brukt som et middel til å reversere de gode intensjoner som beskrives i høringsnotatet om å legge til rette for verdiskapning i privat sektor.

Vi vil også påpeke at fallhøyden ved å gi aktører utenfor Statens kartverk et behandlingsgrunnlag er svært beskjeden fra et personvernståsted. Datatilsynet og Personvernemnda har i sine avgjørelser i «Budstikka-saken» i 2007 åpnet opp for nettavisens publisering av tinglyste hjemmelsoverganger. Pr. i dag omfatter denne publiseringen mer enn 5 millioner gjeldende og historiske hjemmelsoverganger, inneholdende navn på kjøper og selger, identifikasjon av eiendommen, kjøpesum, mv. Denne informasjonen ligger fritt tilgjengelig på Internett i søkbar form og uten tilgangskontroll. I realiteten omfatter dette hele grunnboksdatabasens hjemmelsdel.

På denne bakgrunn er det vanskelig å se at det kan være personvernmessige utfordringer forbundet med at profesjonelle aktører utenfor Statens kartverk gis tilgang til kopidatasett av Grunnboken for verdiskapning og viderebruk innenfor rammene av norsk lov.

Avsluttende kommentarer

Foreslått lovtekst overlater fullt og helt til Miljøverndepartementet å gi innhold til bestemmelsen i form av en supplerende forskrift.

Vi må ikke komme dit at det nå tas grep slik at Norsk Eiendomsinformasjons enerett blir erstattet av et nytt monopol i Statens kartverks regi. I den grad Miljøverndepartementet ser for seg at Statens kartverk skal drive ervervsvirksomhet utover det å være en rådataleverandør, forutsettes det at slik virksomhet skjer med de samme tilgangsbegrensninger og krav til varekost som gjelder for Statens kartverks betalende kunder.

Geomatikkbedriftene ser frem til en forskrift som åpner for at aktører utenfor Statens kartverk på ikke-diskriminerende grunnlag får drive verdiskapning basert på rådata fra grunnboksdatabasen.

På denne måten kan man endelig realisere regjeringens innstilling i utredningen «Fremtidig organisering av tinglysingen» fra 2009. Som kjent innstilte regjeringen på å erstatte Norsk Eiendomsinformasjon AS' mangeårige enerett med en konkurranse blant private aktører på

verdiøkning av rådata fra grunnboksdatabasen.
Brønnøysundregistrene har for lengst lyktes med en slik
organisering, innenfor tilnærmet identisk lovverk i
personopplysningsloven, offentlighetsloven og tinglysingsloven.

Øystein Halvorsen
Leder Geomatikkbedriftene